

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Մ. Ա. Մ Ե լ ի թ յ ա ն — Ժողովուրդների բարեկամության լենինյան ուսմունքը . . . 3

ՄԵԾ ԵՂԻՌՆԻ 50 ՏԱՐԻՆ

Մ ար տ ի ր ո ս Ս ար յ ա ն — Հայ ժողովրդի մեծ ողբերգությունը	15
Վ ի կ տ ո ր Հ ա մ ր ա ր ձ ու մ յ ա ն — Մեծ Եղեռնը	17
Լ և ո ն Հ ո վ հ ա ն ն ի ս յ ա ն — Հայ ժողովրդի պատմության ամենամոռյալ էջը	21
Ե. Ղ. Ս ար գ ս յ ա ն -- Երիտթուրքերի հայաչինջ քաղաքականությունը 1915—1916 թվա- կաններին	23
Կ. Խ. Ս տ ե փ ա ն յ ա ն — Արևմտահայ մտավորականության զոհերը	37
Ջ. Ս. Կ ի ր ա կ ո ս յ ա ն — Արևմտահայության ծանր վիճակը առաջին համաշխարհային պատերազմի նախօրյակին	51
Հ. Գ. Ռ շ տ ու ռ ի — Դանիել Վարուժանի պոեզիան	69
Մ. Գ. Ն ե ր ս ի ս յ ա ն — Նյութեր հայկական կոտորածների մասին	85
Ռ. Գ. Ս ա հ ա կ յ ա ն — Նալիմ-բեյի հուշերը	101

Հ Ո Դ Վ Ա Ծ Ն Ե Ր

Ա. Հ. Հ ա ր ր ի թ յ ու ռ յ ա ն — Անդրանիկը որպես մարտիկ և զորավար	109
Բ. Ն. Ա ո ա ք Ե լ յ ա ն — Նիկողայոս Մառ	125
Ս. Բ. Հ ա ր ո ի թ յ ու ռ յ ա ն — Մեծ հայագետը	137
Լ. Մ. Ջ ր ր ա յ ա ն — Ներքին հանգր բուժանյանի բանաստեղծական արվեստում	153
Վ. Ա. Խ ա չ ա տ ր յ ա ն — Գառնիի խճանկարի հավաքի վերլուծությունը	171
Ն. Վ. Հ ա ր ո ի թ յ ու ռ յ ա ն — Ուրարտուի տեղագրության մի քանի հարցեր	187

ԲԱՆԱՎԵՃԵՐ ԵՎ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Ս. Ե. Հ ա կ ո ր յ ա ն — Գյուղական համայնքը Հայաստանում վաղ և զարգացած ֆեոդա- լիզմի ժամանակաշրջաններում	201
Ի. Ս. Գ ու լ ա կ յ ա ն — Հայերենի ձայնավորների հնչույթաբանական համակարգի հարցի շուրջը	219

ՉԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՆԿԱՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ա. Բ ա ղ ղ ա ս ա ր յ ա ն — Ե. Դեմիրճյանի անավարտ և անտիպ երկերը	231
Վ. Ն ե ր ս ի ս յ ա ն — «Գոլեսթանի» ռուսերեն առաջին թարգմանության հարցի շուրջը	236
Վ. Ղ ու կ ա ս յ ա ն — Լեսինգը հայ իրականության մեջ	243
Գ. Ջ ա հ ու կ յ ա ն — Ստուդարանություններ	251
Ս ի ր ա կ Գ ս գ ա ն յ ա ն (Բուխարեստ) — Թրանսիլվանիո հանգուցավոր գորգերը և անոնց ծագման հարցը	262
Հ. Տ ե ր - Ղ Ե ո ն ղ յ ա ն — Գրիգոր Տաթևացու մատյանի կաղմի մասին	266
Ժ. Խ ա չ ա տ ր յ ա ն — Հայաստանում հայտնաբերված բազմաձևի ստ կնիքները	271
Յ. Ե ս ա յ ա ն — Հայաստանի ցեղերի սպառազինության ու ռազմական կազմակերպու- թյան հարցերի շուրջը	277
Գ. Մ ի թ ա յ Ե լ յ ա ն — Լճաշենի կիկլոպյան ամրոցի կոմպլեքսը	284
Ի. Մ Ե գ ր Ե լ ի ձ Ե (Քրիլիսի) — Վրացագիտության հարցերը ակադեմիկոս Հ. Ա. Սրբե- լյու աշխատություններում	291
Յա. Դ ա չ կ Ե լ ի չ (Լվով) — Հայ գիտնական Սաղոկ Բարոնշը որպես ուկրաինական ֆու- կլորի բանահավաք	296

Կ Ի Ր Ա Խ Ո Ս Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Ա. Ոսկանյան — Ա. Մ. Թելունց, Գիտության դարգացման պայմաններն ու առանձնահատկությունները սոցիալիստական հասարակարգում	301
Փափագյան — Ձեռագրերի ցուցակ, I հատոր	306
Պ. Շարարյանյան — Է. Բ. Աղայան, Գրարարի քերականություն, հատոր I	310
Հ. Խորշոդյան — Հ. Ա. Ավետիսյան, Անդրկովկասի կոմերիտությունը սովետական կարգերի հաղթանակի և ամրապնդման համար մղված պայքարում	314

Ս Փ Յ Ո Ւ Ռ Ք Ա Հ Ա Յ Կ Յ Ա Ն Ք

Ն. Վարդանյան — Մշակութային կյանքը Սփյուռքում (1964 թ. հունիս-դեկտեմբեր)	318
---	-----

Լ Ի Ր Ա Տ Ո Ւ

Հ. Ավետիսյան — ՀՍՍՌ ԳԱ տարեկան ընդհանուր ժողովրդ	322
Վ. Մաթևոսյան — Մեծ վարպետը	325
Զ. Դուրաջյան — Ականավոր բժիշկն ու գիտնականը	327
Հ. Մելքոնյան — Հորեղյանական երեկո	328
Է. Պիվագյան — Գիտական նստաշրջան՝ նվիրված Ն. Յա. Մանուկյան 100-ամյակին	330
Ա. Ղարիբյան — <u>Հովսեփ Կուսիկյան</u>	333
Լ. Միրիշանյան — <u>Համադասպ Համարձումյան</u>	334

СОДЕРЖАНИЕ

М. А. Меликян — Ленинское учение о дружбе народов	3
---	---

50-ЛЕТНИЕ АРМЯНСКОЙ ТРАГЕДИИ

Мартирос Сарьян — Трагедия армянского народа	15
Виктор Амбарцумян — Резня армян в 1915 году	19
Левон Иоаннисян — Самая мрачная страница истории армянского народа	21
Е. К. Саркисян — Младотурецкая политика истребления армян в 1915—1916 годах	25
Г. Х. Степанян — Жертвы западноармянской интеллигенции	37
Дж. С. Киракосян — Тяжелое положение западных армян перед первой мировой войной	51
Г. Г. Рштунн — Поэзия Даниэла Варужана	69
М. Г. Нерсисян — Материалы об избиении армян	85
Р. Г. Саакян — Мемуары Наим-бея	101

С Т А Т Ь И

А. О. Арутюнян — Андраник как воин и военачальник	109
Б. Н. Араксян — Николай Яковлевич Марр	125
С. Б. Арутюнян — Великий арменовед	137
Э. М. Джрбашян — Внутренняя рифма в поэтическом искусстве Туманяна	153
В. А. Хачатурян — Анализ набора гарнийской мозаики	171
Н. В. Арутюнян — Некоторые вопросы топонимики Урарту	187

ДИСКУССИИ И ОБСУЖДЕНИЯ

С. Е. Акопян — Сельская община в древней и средневековой Армении	201
Б. С. Гулакян — К вопросу о фонологической системе армянских гласных	219

СООБЩЕНИЯ И ЗАМЕТКИ

А. Багдасарян — Незаконченные и рукописные произведения Д. Демирчяна	231
В. Нерсисян — К вопросу о первом русском переводе «Голестана»	236
В. Гукасян — Теслинг в армянской действительности	243
Г. Джаукян — Этимологии	251
Сярак Геганян (Бухарест) — Трансильванские ковры и их происхождение	262
Л. Тер-Гевондян — О переплете одной рукописи Григора Татеваци	266
Ж. Хачатрян — Многогранные печати, найденные в Армении	271
С. Есаян — К вопросу о вооружении и военной организации племен Армении	277
Г. Микаелян — Комплекс Лчашенской циклопической крепости	284
И. Мегрелидзе (Тбилиси) — Вопросы грузиноведения в работах академика Н. А. Орбели	291
Я. Дашкевич (Львов) — Армянский ученый Садок Баронч как собиратель украинского фольклора	296

РЕЦЕНЗИИ

А. Восканян — А. М. Телунц, Условия и особенности развития науки в социалистическом обществе	301
А. Папазян — Каталог рукописей, том I	306
П. Шарабханян — Э. Б. Агаян, Грамматика грабара, том I	310
Л. Хуршудян — Г. А. Аветисян, Комсомол Закавказья в борьбе за победу и укрепление Советской власти	314

ЖИЗНЬ ЗАРУБЕЖНЫХ АРМЯН

Н. Варданян — Культурная жизнь зарубежных армян (июнь-декабрь 1964 г.)	318
--	-----

ХРОНИКА

Г. Аветисян — Годичное общее собрание Академии наук Арм. ССР	322
В. Матевосян — Великий мастер	325
З. Долабджян — Выдающийся врач и ученый	327
Л. Мелконян — Юбилейный вечер	328
Э. Пивазян — Научная сессия, посвященная 100-летию со дня рождения Н. Я. Марра	330
А. Гарибян — Овсеп Кусикьян	333
Л. Мириджаниян — Амазасп Амбарцумян	334

C O N T E N T S

M. A. Melikjan — The Leninist Teaching of Friendship of Peoples	3
---	---

50th ANNIVERSARY OF THE ARMENIAN TRAGEDY

Martiros Sarian — The Hideous Tragedy of the Armenian People	15
Victor Ambartsumian — The Carnage of Armenians in 1915	19
Levon Hovhannissian — The Darkest Page of Armenian History	21
E. Gh. Sarkissian — The Policy of Annihilating the Armenians, by the Young Turks in the Years 1915—1916	23
G. Kh. Stepanian — Victimized West Armenian Intellectuals	37
J. S. Kirakossian — The Sorry Plight of the Western Armenians on the Eve of the First World War	51
H. G. Reshtouny — The Poetry of Daniel Varouzhan	69
M. G. Nersissian — Documents on the Armenian Massacres	85
R. G. Sahakian — The Memoirs of Nayim-Bey	101

ARTICLES

A. H. Haroutyunian — Andranik as Warrior and Commander	109
B. N. Arakelian — Nicholas Marr	125
S. B. Haroutyunian — The Great Armenologist	137
E. M. Jerbashian — The Internal Rhyme in Toomanian's Poetic Art	153
V. A. Khachatryan — An Analysis of the Assembled Mosaics of Garni	173
N. V. Haroutyunian — A Number of Problems of Urartean Toponymics	187

DISCUSSIONS

S. E. Hakopian — The Rural Community of Armenia in the Early and Advanced Stages of Feudalism	201
B. S. Gulakian — On the Problem of the Phonological System of Vowels in Armenian	219

REPORTS AND NOTES

A. Baghdassarian — The Unfinished and Unpublished Works of D. Demirechian	231
V. Nercissian — On the Problem of the First Translation of „GOLESTAN“ into Russian	236
V. Ghukassian — Lessing in Armenian Reality	243
G. Jahukian — Etymologies	251
Strak Gekskanian (Bucarest) — The Transilvanian Carpets and Their Origin	262
H. Ter-Ghevondian — About the Cover of a Manuscript by Grigor Tatevatsi	266
J. Khachatryan — The Polysided Seals Discovered in Armenia	271
S. Yessayan — On Arming and Army Organisations of Tribes in Armenia	277
G. Mikaelian — The Complex of the Cyclopean Fortress of Lechashen	284
I. Megrelidze (Tbilisi) — Studies in Georgian as Dealt with in the Works of Academician H. A. Orbell	291
Ya. Dashkevich (Lvov) — The Armenian Scientist Sadok Baronch as a Collector of Ukrainian Folklore	296

BOOK REVIEWS

A. Voskanian — A. M. Telunts. Essentials and Peculiarities of the Development of Science in a Socialist Society	301
H. Papazian — A Catalogue of Manuscripts, vol. I	306
P. Sharapkhanian — E. B. Aghayan. A Grammar of Old Armenian, vol. I	310
L. Khurshudian — H. A. Avetissian. The Young Communist League Organisation of the Transcaucasus in the Fight for the Victory and Consolidation of Soviet Power	314

ARMENIAN LIFE ABROAD

N. Vardanian — Cultural Life in the Diaspora (June-December, 1964)	318
--	-----

NEWS

H. Avetissian — The Annual General Assembly of the Academy of Sciences of the Armenian SSR	322
V. Malevossian — The Great Master	325
Z. Dolapchian — The Noted Physician and Scientist	327
A. Melkonian — A Jubilee Evening	328
E. Pivazian — Scientific Session Dedicated to the 100th Birthday Anniversary of N. Ya. Marr	330
A. Gharibian — <u>Hovsep Kussikyan</u>	333
L. Mirjanyan — <u>Hamazasp Ambartsumian</u>	334